

จากสนธิสัญญากรุงโรมสู่สนธิสัญญามาสทริชท์ From the Treaty of Rome to the Treaty of Maastricht

มานพ พรหมชนะ¹

Manop Pormchana

บทคัดย่อ

สนธิสัญญาที่ขับเคลื่อนสหภาพยุโรปฉบับแรกรู้จักกันในนาม “สนธิสัญญากรุงโรม” เป็นหนึ่งในสนธิสัญญาพื้นฐานซึ่งก่อตั้งสหภาพยุโรป (EU) อีกฉบับหนึ่งคือสนธิสัญญาสหภาพยุโรป หรือที่รู้จักกันในนามสนธิสัญญามาสทริชท์ สนธิสัญญากรุงโรมนำมาซึ่งการก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (EEC) ซึ่งรู้จักกันดีในชื่อประชาคมยุโรป (EC) สนธิสัญญาเศรษฐกิจยุโรป (TEEC) มีบทบาทในการลดกำแพงภาษีและก่อตั้งสหภาพภาษีระหว่างประเทศสมาชิก นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการสร้างตลาดเดียวสำหรับสินค้า แรงงาน บริการต่าง ๆ และเงินทุนระหว่างประเทศสมาชิก ยิ่งไปกว่านั้นยังสร้างนโยบายการเกษตร การขนส่งร่วมกัน และยังก่อตั้งกองทุนยุโรป และที่สำคัญยังได้ก่อตั้งคณะกรรมการยุโรป อนึ่ง สนธิสัญญาการปฏิบัติงานของสหภาพยุโรป (TFEU) มีที่มาจากสนธิสัญญาก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ลงนามที่กรุงโรมเมื่อวันที่ 25 มีนาคม ค.ศ. 1957 และต้องรอกว่า 30 ปี กว่าที่จะมาถึงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1992 สนธิสัญญามาสทริชท์จึงถือกำเนิดขึ้น และสนธิสัญญานี้ได้ก่อตั้งสหภาพยุโรปขึ้น ขณะเดียวกันได้เปลี่ยนชื่อสนธิสัญญาประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (EEC) เป็นสนธิสัญญาก่อตั้งประชาคมยุโรป (TEC) และเรียงลำดับสนธิสัญญาใหม่ สนธิสัญญามาสทริชท์ยังปฏิรูปและก่อตั้งโครงสร้าง 3 เสาหลักให้แก่สหภาพยุโรปอีกด้วย ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับประชาคมยุโรป อย่างไรก็ตาม ชื่อของสนธิสัญญาดังกล่าวย่อหลังจาก

¹ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, น. บ., D. E. A. Droit Public (ปริญญากฎหมายมหาชนชั้นสูง) de l'Université de Paris I (Panthéon-Sorbonne), Doctorat en Droit (Nouveau Régime) (ปริญญาเอกทางกฎหมาย) de l' Université de Paris I (Panthéon-Sorbonne), Doctorat en Science Politique (Nouveau Régime) (ปริญญาเอกทางรัฐศาสตร์) de l' Université de Paris II (Panthéon-Assas), อีเมล manop.p@psu.ac.th

Lecturer, faculty of law, Prince of Songkla University, email : manop.p@psu.ac.th

กลับไปนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1957 ได้มีการแก้ไขในหลายโอกาส สนธิสัญญามาสทริชต์ยังได้ตัดคำว่า “เศรษฐกิจ” ออกจากสนธิสัญญากรุงโรมอย่างเป็นทางการ และในปี ค.ศ. 2009 สนธิสัญญาลิสบอนได้ตั้งชื่อใหม่ว่า “สนธิสัญญาการปฏิบัติงานของสหภาพยุโรป”

คำสำคัญ: สหภาพยุโรป, สนธิสัญญากรุงโรม, สนธิสัญญามาสทริชต์, ยูโร

Abstract

The Treaty on the Functioning of the European Union; also referred to as the Treaty of Rome is one of two treaties forming the constitutional basis of the European Union (EU), the other being the Treaty on European Union; also referred to as the Treaty of Maastricht. The Treaty of Rome brought about the creation of the European Economic Community (EEC), the best-known of the European Community (EC). The Treaty of European Economic Community (TEEC) proposed the progressive reduction of customs duties and the establishment of a customs union. It proposed to create a single market for goods, labor, services, and capital across the EEC's member states. It also proposed the creation of a Common Agriculture Policy, a Common Transport Policy and a European Social Fund, and established the European Commission. The Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU) originated as the treaty establishing the European Economic Community (the EEC treaty), signed in Rome on 25 March 1957. On 7 February 1992, the Maastricht treaty, which led to the formation of the European Union, saw the EEC Treaty renamed as the Treaty establishing the European Community (TEC) and renumbered. The Maastricht reforms also saw the creation of the European Union's three pillar structure, of which the European Community was the major constituent part. The treaty's name has been retrospectively amended on several occasions since 1957. The Maastricht Treaty of 1992 removed the word "economic" from the Treaty of Rome's official title and, in 2009; the

Treaty of Lisbon renamed it the "Treaty on the Functioning of the European Union".

Keywords: European Union, Treaty of Rome, Treaty of Maastricht, Euro

บทนำ

สหภาพยุโรปมิได้ก่อตั้งขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญ (Technocrats)² ของกรุงบรัสเซลส์ (Bruxelles) ความคิดริเริ่มที่จะรวมยุโรปให้เป็นหนึ่งเดียวนั้นมีมานานกว่า 12 ศตวรรษ³ โดยผู้นำประเทศหรือรัฐเอกราชต่าง ๆ ตลอดจนนักปราชญ์และนักการเมืองพยายามส่งเสริมความเป็นหนึ่งเดียวกัน (Union) เพื่ออารังไว้ซึ่งสันติภาพอันยั่งยืนของชนชาติต่าง ๆ บนผืนทวีปยุโรปให้อยู่ร่วมกันอย่างปรกติสุข แต่ในที่นี้เราจะไม่กล่าวในรายละเอียดของการพยายามรวมตัวกันของชนชาวยุโรป จะกล่าวเฉพาะในช่วงที่สำคัญเท่านั้น

กษัตริย์ชาร์ลมาญ (Charlemagne) หรือซาร์ลส์สมหาราชทรงได้รับการขนานพระนามให้เป็นพระราชบิดาแห่งยุโรป⁴ พระราชกฤษฎีกาของพระองค์ซึ่งจัดไว้เป็นหมวดหมู่ในสมัยนั้นได้แสดงให้เห็นถึงการมีพระราชโบายอันแน่วแน่ในอันที่จะรวมยุโรปให้เป็นหนึ่งเดียว⁵ แต่ในขณะที่พระองค์ทรงวางพระราชหฤทัยว่าได้ทรงสถาปนาความ

² เป็นที่ทราบกันว่า คณะกรรมาธิการยุโรป (Commission européenne) ศาลยุติธรรมแห่งยุโรป (Cour de Justice) คือสถาบันการปกครองของเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ (Technocrats) เนื่องจากสมาชิกของสถาบันดังกล่าวได้รับการแต่งตั้งภายในกรอบเวลาโดยสภาที่ปรึกษาแห่งยุโรปและเป็นอิสระจากรัฐสมาชิก

³ แต่นักประวัติศาสตร์บางท่านอ้างว่า ความคิดที่จะรวมยุโรปให้เป็นหนึ่งเดียวเป็นความคิดที่เกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ ความคิดนี้มีได้มีมาแต่โบราณกาลหรือมัธยมสมัยหรือแม้แต่ในศตวรรษที่ 18 แต่มันเป็นความคิดที่เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมในศตวรรษที่ 19 นี้เอง ความคิดดังกล่าวเกิดจากนักปราชญ์และนักประพันธ์บางท่าน, Gerard Soulier, *L'Europe: histoire, civilisation, institutions*, Paris, Amand Colin, 1994, p. 6.

⁴ Luis Cartou, *L'Union européenne: traités, de Paris, Rome, Maastricht*, Dolloz 1994 p. 8.

⁵ R. Mussot-Goulard, *Charlemagne*, Coll. (Que sais-je?), Deuxième édition, PUF, 1992, pp. 85-87.

เป็นปีกแผ่นตลอดแนวพรมแดนแห่งปฐมประชาคมทั้งหก แต่เนื่องจากในสมัยนั้นจารีตประเพณีของระบบศักดินาในการแบ่งส่นปันส่วนดินแดนที่เป็นมรดกตกทอดยังมีอิทธิพลสูงอยู่ ทำให้การแบ่งดินแดนอันเป็นมรดกมีความสำคัญเหนือกว่าพระราชประสงค์ของพระองค์ในการรวบรวมดินแดนให้เป็นปีกแผ่นอันเป็นสาเหตุของการเกิดสนธิสัญญา Verdun ในปี ค.ศ. 843⁶ และสนธิสัญญานี้ยังผลให้จักรวรรดิของพระองค์ถูกแบ่งแยกออกเป็นเสี่ยง ๆ อันนำไปสู่ความขัดแย้งแตกแยกระหว่างแคว้นแคว้นในทวีปยุโรป⁷

ต่อมาอีกเกือบสี่ศตวรรษพระอธิการแห่งแซงต์ปีแยร์ (Abbe de Saint-Pierre หรือ Charles-Irenée Castel, ค.ศ.1658 - 1743⁸) ชาวฝรั่งเศสได้เขียนหนังสือชื่อแผนสันติภาพนิรันดร์ (Le projet de paix perpétuelle) ซึ่งหนังสือดังกล่าวได้ชี้แนวทางในการจัดตั้งสมาพันธ์ยุโรปประกอบด้วยประมุข 19 คน ศาลยุติธรรมและสภาแห่งยุโรปซึ่งควรจัดให้มีขึ้นที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ เพื่อรักษาสันติภาพ และในปี ค.ศ.1850 วิคเตอร์ ฮิวโก⁹ (Victor Hugo) ได้เรียกร้องให้มีการก่อตั้งสหพันธรัฐยุโรป (The United States of Europe) ในการกล่าวสุนทรพจน์ในสภาผู้แทนฯ นอกจากนี้ที่ได้กล่าวมาแล้วยังมีความคิดริเริ่มอีกหลากหลายเกี่ยวกับแผนการผืนยุโรปให้เป็นหนึ่งเดียวตลอดระยะเวลาอันยาวนานจวบจนศตวรรษที่ 20

⁶ ความคิดที่จะฟื้นฟูจักรวรรดิให้เป็นหนึ่งเดียวต้องถูกยกเลิกภายหลังการสู้รบที่ฟอนเตอนัว (Fontenoy) ในปี ค.ศ. 841 แต่ความคิดใหม่ก็เกิดขึ้น นั่นก็คือความคิดริเริ่มก่อตั้งการปกครองแบบสมาพันธ์รัฐโดยผู้สืบสันตติวงศ์ของกษัตริย์คาร์ลมาญ จึงเป็นสาเหตุให้เกิดสนธิสัญญา Verdun (843) สนธิสัญญานี้ว่าด้วยการแบ่งปันดินแดนส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งเน้นเรื่องการรักษาสันติภาพและความสงบเรียบร้อยของดินแดนต่าง ๆ ความคิดนี้ได้ผล แต่การปกครองในสมัยนั้นไม่เป็นแบบสมาพันธ์รัฐ (Confédération) อย่างที่เราเคยรู้จักกันในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ แต่การปกครองในสมัยนั้นน่าจะเรียกว่าเป็นการปกครองแบบ “ภราดรพันธุรัฐ” หรือ Confraternité ในภาษาฝรั่งเศส, Joseph Petit, *Luxembourg: Plate – Forme Internationale*, Luxembourg, P. Linden, pp.19-28.

⁷ Robert Toulemon, *La Construction européenne*, Paris, Editions de Fallois, 1994, p. 11.

⁸ เจ้าของแผนสันติภาพนิรันดร์, Le Petit Robert, Dictionnaire illustré des Noms Propres, Paris, Edition mise à jour, p. 1947.

⁹ กวีนิพนธ์กระตือรือร้นของชาวฝรั่งเศสต้องพลิกผันชีวิตเข้าสู่สนามการเมืองภายหลังการจากไปโดยไม่มีวันกลับของบุตรของตน Victor Hugo ได้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎร ในปี ค.ศ. 1848, Le Petit Robert อ้างแล้ว หน้า 998

เมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 20 ความสมดุระหว่างชาติยุโรปต้องประสบกับปัญหาอันรุนแรงอันเนื่องมาจากลัทธิชาตินิยม ประชาชนชาวยุโรปต้องล้มตายเป็นอันมากเนื่องจากสงครามโลกโดยเฉพาะฝรั่งเศสและเยอรมันได้กลายเป็นศัตรูคู่อาฆาตกันอย่างหลีกเลี่ยงมิได้¹⁰ ในความเป็นศัตรูกันระหว่างชนทั้งสองชาติ อดีตประธานาธิบดีฝรั่งเศส ฟร็องซัวส์ มิตเตอร์รองท์ (Francois Mitterrand) ได้กล่าวไว้ในโอกาสที่เข้าร่วมอภิปราย ณ มหาวิทยาลัยซอร์บอน (Sorbonne) กรุงปารีส เมื่อวันที่ 3 กันยายน ค.ศ.1992 ว่า ฝรั่งเศสและเยอรมันมิได้เป็นศัตรูกันโดยสายเลือด¹¹

หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 (ค.ศ.1914-1918) ชาวยุโรปจำเป็นต้องร่วมมือกันในการระงับปัญหาอันเนื่องมาจากสงครามโดยเฉพาะการประสานรอยร้าวระหว่างชาติต่าง ๆ มาร์ค ซังนีเยร์¹² (Marc Sangnier) บรรพบุรุษแนวคิดทางการเมืองคริสเตียนประชาธิปไตยชาวฝรั่งเศสได้ณรงค์ให้มีการประชุมแบบประชาธิปไตยระหว่างประเทศขึ้นในปี ค.ศ.1921 และนับเป็นครั้งแรกตั้งแต่สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 1 ชาวยุโรปซึ่งเคยรบพุ่งเป็นศัตรูกันมานานสัญญาที่จะปรองดองและมีไมตรีจิตต่อกันเพื่อขจัดความเป็นปรปักษ์อันจะนำมาซึ่งความไม่สงบสุขและเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดสงครามมากมายหลายครั้ง หัวข้อของการประชุมคือ “สันติภาพโดยอนุชน” (La paix par la Jeunesse) นโยบายต่างประเทศฝรั่งเศสในปี ค.ศ.1921 และจากปี ค.ศ.1925 ถึง ค.ศ.1932 นำโดยอริสทิด บรีอ็องท์ (Aristide Briand) รัฐมนตรีต่างประเทศท่านนี้ได้ร่วมมือกับรัฐมนตรีต่างประเทศเยอรมัน สเตรสมัน (Stresemann) ในการระบุนโยบายสมานฉันท์ไว้ในสนธิสัญญาโลการ์โน (Locarno) ในปี ค.ศ.1925¹³

อย่างไรก็ตาม นโยบายดังกล่าวเริ่มส่อเค้าของความไร้ผลอย่างเห็นได้ชัดสาเหตุมาจากลัทธิฟาสซิสต์ (Fascism) ในอิตาลี และลัทธินาซี (Nazism) ในเยอรมนี

¹⁰ ปีแอร์ ไมยาร์ด (Pierre Maillard) ได้กล่าวไว้ใน *De Gaulle et L' Europe : entre la nation et Maastricht*, Paris, Taillandier, 1995 p. 39, ว่า ความเกลียดชังระหว่างชาวฝรั่งเศสและชาวเยอรมันมีมานานเปรียบเสมือนแม่น้ำไรน์ในเยอรมันนี้และแม่น้ำเมอส์ในฝรั่งเศส

¹¹ Le Quotidien de Paris, วันที่ 4 กันยายน 1992

¹² ผู้ก่อตั้งแนวร่วมศาสนาและสังคม (Le Sillon) เป็นผู้แทนราษฎรระหว่างปี ค.ศ. 1919-1924, Le Petit Robert, อ้างแล้ว หน้า 1864

¹³ สนธิสัญญาฉบับนี้มีสมาชิกผู้ร่วมลงนามคือ เยอรมนี ฝรั่งเศส เบลเยียม และอิตาลี เมื่อวันที่ 5-16 ตุลาคม 1925 วัตถุประสงค์ของสนธิสัญญาดังกล่าว เพื่อต้องการแก้ปัญหาความขัดแย้งของยุโรปและเพื่อสันถวไมตรีระหว่างฝรั่งเศสและประเทศเพื่อนบ้านฝั่งแม่น้ำไรน์

ทั้งสองลัทธิมุ่งแก้ปัญหาความขัดแย้งในยุโรปด้วยความรุนแรง กอปรกับวิกฤตเศรษฐกิจ ในปี ค.ศ.1930 ยังผลให้มีคนว่างงานสูงถึง 6 ล้านคนในเยอรมนี โดยเฉพาะในกลุ่มคน ซึ่งเพิ่งสำเร็จการศึกษาและคนหนุ่มสาว เป็นการเปิดโอกาสให้ฮิตเลอร์ (Hitler) ก้าวขึ้นสู่อำนาจทางการเมืองได้สะดวกยิ่งขึ้น¹⁴

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ.1939 -1945) ฝรั่งเศสได้ก่อตั้งพรรคแนวร่วมประชาชนหรือ (M.R.P.) โดยนายพลเอก เดอ โกลล์ (General De Gaulle) ใช้วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อในการเรียกร้องและเชิญชวนประชาชนจากกรุงลอนดอนเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน ค.ศ.1940.¹⁵ พรรค M.R.P. เป็นพรรคการเมืองพรรคหนึ่งในขณะนั้น ซึ่งมีอุดมการณ์อันแน่วแน่ในอันที่จะก่อตั้งยุโรปให้เป็นหนึ่งเดียว บุคคลผู้มีบทบาทสำคัญอีกท่านหนึ่ง คือ โรแบร์ต ชูมัน¹⁶ (Robert Schuman) ผู้สนับสนุนนโยบายของ Aristide Briand ซึ่งภายหลังสงครามได้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎรและได้รับการยกย่องเป็นรัฐบุรุษ และในปี ค.ศ.1948 ได้รับความไว้วางใจให้กลับมาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต่างประเทศอีกครั้งหนึ่ง

ความสัมพันธ์ระหว่างฝรั่งเศสและเยอรมนียังคงตึงเครียด เนื่องจากปัญหาแคว้น Sarre ดินแดนซึ่งอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะถ่านหินและเหล็กกล้า และแคว้นนี้เกิดเป็นชนวนสงครามการรบพุ่งมานานแล้ว จำเป็นที่จะต้องหาทางในการขจัดปัญหาความขัดแย้งเพื่อรักษาผลประโยชน์ร่วมของคู่กรณี

¹⁴ อสังกรรมของรัฐมนตรีต่างประเทศ Streseman การก้าวขึ้นสู่อำนาจทางการเมืองของ Hitler และวิกฤตเศรษฐกิจในปี ค.ศ. 1929-1930 ถือว่าเป็นกลางร้ายในการที่จะเริ่มปฏิบัติการกิจ ซึ่งได้กำหนดไว้ในสนธิสัญญา Locarno แต่จริง ๆ แล้ว Hitler ขึ้นสู่อำนาจเมื่อวันที่ 30 กันยายน 1933 และในวันที่ 7 มีนาคม 1936 ได้ตัดสินใจที่จะยึดเขตไรน์น่านอีกโดยกองกำลังทหารที่แข็งแกร่ง Hitler ยืนยันความถูกต้องของการยึดครองโดยกล่าวกับชาวเยอรมันว่า “มันไม่ใช่เรื่องสนุกสนานเลยในการที่ข้าพเจ้าจะตัดสินใจ ซึ่งพวกท่านจะทราบกันในทันที แต่ข้าพเจ้าจำเป็นต้องทำเพื่อประโยชน์ของประเทศ ข้าพเจ้าขอประกาศว่า สนธิสัญญา Locarno จะสิ้นสุดการบังคับใช้และนับแต่นั้นนี้เป็นต้นไปอำนาจอธิปไตยอาณาจักรไรช์ (Reich) จะกลับมีเช่นเดิมในเขตปลอดทหาร”, Jacques Destrais et Roger Froment, *Dictionnaire international des traités: des origines à nos jours*, Roanne, Editions Horvath, 1981 p. 190.

¹⁵ Chares de Gaulle, *Discours et messages*, Paris, Plon, Tome I, 1977 pp. 3-4.

¹⁶ Joseph Petit, *Luxembourg: Plate-Forme Internationale*, op. cit. pp. 97-108.

การแก้ปัญหาดังกล่าวถือว่าเป็นผลงานร่วมกันของ ฌอง โมเนตต์ (Jean Monnet) กรรมการใหญ่แห่งแผนสันติภาพ (Commissaire General au Plan) และ โรแบร์ต ชูมัน (Robert Schuman) ซึ่งเป็นรัฐมนตรีต่างประเทศในขณะนั้น ในวันที่ 9 พฤษภาคม ค.ศ.1950 ซึ่งถือเป็นวันประวัติศาสตร์ของการประชุมภายใน Salon de l'Horloge ของกระทรวงการต่างประเทศหรือ Quai d'Orsay แห่งกรุงปารีส Robert Schuman ได้ประกาศต่อหน้าสื่อมวลชนต่างประเทศซึ่งมีจำนวนนับร้อย คำประกาศดังกล่าวถือเป็นการริเริ่มนโยบายใหม่ ในวันเดียวกันนี้ได้เสนอการก่อตั้งองค์การถ่านหินและเหล็กกล้าโดยมิได้สงวนไว้เฉพาะแต่เยอรมนีและฝรั่งเศสเท่านั้น แต่เปิดกว้างสำหรับประเทศเพื่อนบ้านด้วย และในวันนั้นเช่นกันผู้นำรัฐบาลหรือนายกรัฐมนตรีแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Bundeskanzler der Bundesrepublik Deutschland) อาเดนาเออร์ (Adenauer) ได้ยอมรับโครงการดังกล่าว โดยเจตนารมณ์ของผู้สถาปนาขึ้นภารกิจดังกล่าวถือเป็นนโยบายการเมืองที่สำคัญยิ่ง นั้นหมายถึงการคงไว้ซึ่งสันติภาพและถือเป็นก้าวแรกของการก่อตั้งประชาคมยุโรป¹⁷ ภายหลังการปรองดองกันระหว่างฝรั่งเศสและเยอรมนีโดยการก่อตั้งประชาคมยุโรปขึ้น ความบาดหมางซึ่งเคยมีขึ้นบ่อยครั้งในอดีตสูญสิ้นไปอย่างสิ้นเชิงภายในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ซึ่งประชาคมนี้เปรียบได้กับขั้วของเสถียรภาพความมั่นคงของทวีป

ส่วนที่ 1 จากประชาคมยุโรปสู่สหภาพยุโรป (Des Communautés européennes à l'Union européenne)

ก. จุดเริ่มต้นที่สำคัญ

ดังกล่าวแล้วข้างต้น Robert Schuman รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศในสมัยนั้นได้ยื่นข้อเสนอในนามของรัฐบาลฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม ค.ศ.1950¹⁸ ในการที่จะร่วมกันผลิตถ่านหินและเหล็กกล้าไม่เฉพาะแต่ฝรั่งเศสและเยอรมนีเท่านั้น

¹⁷ ฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี อิตาลี และกลุ่มประเทศเบนลักซ์ 3 ประเทศ คือ ฮอลแลนด์ เบลเยียม และ ลักเซมเบิร์ก ได้ลงนามและให้สัตยาบันสนธิสัญญาปารีส (Traité de Paris) เมื่อวันที่ 18 เมษายน 1951 และสนธิสัญญากรุงโรม 2 ฉบับ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 1957 ซึ่งสนธิสัญญาทั้ง 3 ฉบับได้ก่อตั้งประชาคมยุโรปแห่งถ่านหินและเหล็กกล้า (CECA) ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (CEE) และประชาคมพลังงานปรมาณูแห่งยุโรป (CEEA หรือ EURATOM)

¹⁸ Joseph Petit, เรื่องเดิม, หน้า 97-108

แต่รวมถึงประเทศอื่นๆ ในยุโรปด้วยการประกาศซึ่งจัดเตรียมโดย Jean Monnet ครั้งนี้ถือเป็นก้าวแรกของการก่อตั้งยุโรป และโครงการของ Robert Schuman ก็เริ่มเป็นรูปธรรมขึ้นมาโดยลำดับหลังจากการลงนามในข้อตกลงแล้ว วันที่ 18 เมษายน ค.ศ. 1951 ณ กรุงปารีส ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม และลักเซมเบิร์ก ได้เข้าร่วมลงนามในครั้งนี้ ยังผลให้เกิดองค์การถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรปหรือ (Communauté Economique du Charbon et de l'Acier) หรือชื่อย่อ (CECA) ขึ้น และจากจุดนี้เององค์กรในรูปสหพันธ์ซึ่งดูแลในเรื่องเฉพาะได้เริ่มปฏิบัติการกิจ ซึ่งถือเป็นปฐมฤกษ์ในการผนึกยุโรปให้เป็นหนึ่งเดียว และการสถาปนายุโรปมิใช่เรื่องเพ้อฝัน (Utopia) อีกต่อไป

ในช่วงเริ่มแรกของการก่อตั้งยุโรป ประเทศสมาชิกเน้นเฉพาะองค์กรทางเศรษฐกิจแต่ยังขาดองค์การทางการเมืองซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมานับแต่ปี ค.ศ.1952 ได้แสดงให้เห็นว่าการเมืองยุโรปและเศรษฐกิจยุโรปมิได้เดินคู่ขนานกันและดูเหมือนว่าจะมีองค์กรซึ่งแยกออกจากกัน นี่เป็นเหตุผลหนึ่งที่จะต้องแบ่งการก่อตั้งยุโรปออกเป็น 3 ระยะนับแต่ปี ค.ศ.1958¹⁹ ซึ่งเป็นช่วงที่เหมาะสมที่สุดของจุดเริ่มต้นของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Harmonisation) ระหว่างการรวมตัวทางการเมืองและการรวมตัวทางเศรษฐกิจยุโรป

ช่วงแรกระหว่างปี ค.ศ.1958 -1966 เป็นระยะเวลาการก่อตั้งองค์กรต่าง ๆ ของประชาคม (La mise en place des Communautés)

ช่วงที่สองระหว่างปี ค.ศ.1969 -1992 ประชาคมยุโรปกับมหันตวิฤต (Communauté devant les grandes crises) และนับเป็นครั้งแรกหลังจากการก่อตั้งองค์กรต่างๆ ได้มีการแก้ไขจุดบกพร่องดังกล่าวโดยการใช้สนธิสัญญาเดียวแห่งยุโรป (Act unique européen²⁰)

¹⁹ การประกาศใช้สนธิสัญญาว่าด้วยตลาดร่วม (Marché Commun) และสนธิสัญญา EUROATOM มีขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 1958

²⁰ สาเหตุที่เรียก Act Unique เนื่องจากสนธิสัญญานี้ครอบคลุมขอบเขตการใช้สนธิสัญญาทั้ง 3 ฉบับคือ สนธิสัญญากรุงปารีส 1ฉบับ และสนธิสัญญากรุงโรม 2 ฉบับ มองในแง่กฎหมายแล้วการแจ้งเกิดของประชาคมยุโรปตั้งอยู่บนพื้นฐานของสนธิสัญญาทั้ง 3 ฉบับ พึงสังเกตว่าการเลือกใช้คำดังกล่าวไม่เหมาะสมนักเนื่องจาก Act Unique เข้ามาผนวกกับสนธิสัญญาฉบับก่อนและต่อมา Act Unique ก็ถูกสนธิสัญญาอื่นซึ่งเกิดขึ้นภายหลังตนเข้ามาผนวกอีก

ช่วงที่สามคือการก่อตั้งสหภาพยุโรป (Union européenne) เริ่มจากปี ค.ศ. 1993 เป็นต้นมา โดยสนธิสัญญามาสทริทซ์ (Le Traité de Maastricht sur Union européenne²¹)

ข. จากสนธิสัญญากรุงโรมสู่สนธิสัญญามาสทริทซ์²²

สนธิสัญญามาสทริทซ์ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1992 ที่เมือง Maastricht เมืองเล็ก ๆ แห่งหนึ่งในประเทศเนเธอร์แลนด์ แบ่งออกเป็น 7 หมวดด้วยกัน หมวดที่ 1 เกี่ยวกับบทบัญญัติทั่วไป (มาตรา A ถึง F) ว่าด้วยวัตถุประสงค์ของสหภาพและอำนาจการกำหนดนโยบายและการผลักดันมาตรการต่าง ๆ ของสภาที่ปรึกษายุโรป

หมวดที่ 2 ว่าด้วยการแก้ไขสนธิสัญญาประชาคมเศรษฐกิจยุโรป จากที่เคยใช้ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (Communauté Economique Européenne) เป็นประชาคมยุโรป (Communauté Européenne)

หมวดที่ 3 ว่าด้วยการแก้ไขสนธิสัญญาประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรป (C.E.C.A.)

หมวดที่ 4 ว่าด้วยการแก้ไขสนธิสัญญาประชาคมพลังงานปรมาณูแห่งยุโรป (EURATOM)

หมวดที่ 5 บทบัญญัติเกี่ยวกับนโยบายด้านต่างประเทศและความมั่นคงร่วมกัน (มาตรา J ถึง J 11) นอกจากนี้แล้วยังเกี่ยวกับความร่วมมือด้านอื่น ๆ อีกระหว่างรัฐสมาชิก

หมวดที่ 6 บทบัญญัติว่าด้วยความร่วมมือในด้านกระบวนการยุติธรรมและกิจการภายในของสหภาพยุโรป (มาตรา K ถึง K9)

²¹ เจตนารมณ์ร่วมในการที่จะสร้างยุโรปด้วยการสถาปนาสหภาพยุโรปได้แสดงไว้ในเอกสาร 3 ฉบับคือ 1) Le Rapport Tindemans de 1975 ว่าด้วยสหภาพยุโรป (ใน Bull. C.E., Suppl. 1/76) 2) Le Rapport du Parlement Européen ว่าด้วยสหภาพยุโรป (Bull. C.E., Suppl. 9/75) และ 3) La déclaration solennelle de Stuttgart ว่าด้วยสหภาพยุโรป ลงวันที่ 19 มิถุนายน 1983 (Bull. C.E., Suppl. 6/1983, p. 26)

²² L'Union Européenne : les Traités de Rome et de Maastricht, Textes Comparés, Paris, La Documentation Française 1992

หมวดที่ 7 ปัจฉิมบัญญัติ (มาตรา L ถึง S) เกี่ยวกับการแก้ไขสนธิสัญญา (Revision) การให้สัตยาบัน (Ratification) และการรับรัฐสมาชิกใหม่เพิ่ม (Extension)

นอกจาก 7 หมวดนี้แล้วสนธิสัญญามาสทริชต์ยังประกอบด้วยต้นร่างสนธิสัญญา (Protocol) 17 หมวด ซึ่งมีผลทางกฎหมายเหมือนสนธิสัญญา และสนธิสัญญาจบลงด้วยบทส่งท้าย (Declaration) 33 บทด้วยกัน

จะเห็นว่าสนธิสัญญามาสทริชต์ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสนธิสัญญาซึ่งมีอยู่ก่อนแล้ว 3 ฉบับ (C.E.E., C.E.C.A. และ C.E.E.A.) ส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งตามบทบัญญัติใหม่ที่กล่าวมา โดยเน้นเสาหลัก (les “trois piliers”) 3 ประการ คือ เสาหลักแรก (Premier pilier) เน้นการรวมตัวด้านเศรษฐกิจ (Intégration économique) : ก) ยุโรปตลาดเดียว (Marché unique) เปิดให้มีการเคลื่อนที่ปัจจัยหลัก 4 ประการ คือ บุคคล สินค้า ทุน และการบริการ ; ข) การใช้นโยบายร่วม (Politique commune) ในด้านการค้า การเกษตร การพลังงาน ประมง สิ่งแวดล้อม และทางด้านสังคม เป็นต้น และ ค) สหภาพเศรษฐกิจและการเงิน (UEM) ส่วนเสาหลักที่สอง (Deuxième pilier) เน้นนโยบายร่วมด้านการต่างประเทศและความมั่นคง (La politique étrangère et de sécurité commune) หรือ (PSEC) และเสาหลักที่สาม (Troisième pilier) เน้นความร่วมมือด้านกระบวนการยุติธรรมและกิจการภายใน (La coopération dans le domaine de la justice et des affaires intérieures) รวมทั้งการตรวจคนเข้าเมือง การปราบปรามอาชญากรรมและยาเสพติดให้โทษ การจัดตั้งกองตำรวจร่วม (Europol)

จะเห็นว่าจากจุดเริ่มต้นซึ่งมีสมาชิกเพียง 6 ประเทศซึ่งก่อให้เกิดประชาคมเศรษฐกิจยุโรปหรือที่เรียกกันว่า “องค์การตลาดร่วมยุโรป” และประชาคมปรมาณูแห่งยุโรป รัฐสมาชิกทั้ง 6 ยังได้ร่วมมือกันทางด้านตุลาการโดยจัดอุปสรรคนานัปการในการแลกเปลี่ยนสินค้าและยังได้กำหนดนโยบายเศรษฐกิจร่วมกัน จากพื้นฐานดังกล่าวนี้เอง การรวมตัวเป็นสหภาพยุโรปก็ค่อยๆ พัฒนาขึ้นมาโดยต้องพบกับทั้งความสำเร็จ ความล้มเหลวการคัดค้านโต้แย้ง และการประสานประโยชน์นานัปการ ก้าวต่อ ๆ มาของความร่วมมือก็ค่อย ๆ มั่นคงยิ่งขึ้นพร้อมกับการรับสมาชิกเพิ่มขึ้นโดยลำดับ เช่น ในปี ค.ศ.1973 ประเทศอังกฤษ ไอร์แลนด์และเดนมาร์ก ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก ต่อมาในปี ค.ศ.1981 ประเทศกรีซได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเป็นรายถัดมา และต่อมาได้มีประเทศสมาชิกเพิ่มขึ้นอีก 2 ประเทศ คือโปรตุเกสและสเปนในปี ค.ศ. 1986 และหลังจากที่สนธิสัญญามาสทริชต์ใช้ได้เพียง 3 ปี สหภาพยุโรปได้รับสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นอีก 3

ประเทศ คือ ออสเตรีย ฟินแลนด์และสวีเดนในปี ค.ศ.1995 รวมเป็น 15 ประเทศสมาชิก²³

เพื่อให้วัตถุประสงค์ที่วางไว้สัมฤทธิ์ผล สหภาพยุโรปจึงได้มีการจัดตั้งองค์การต่าง ๆ ที่สำคัญอันประกอบด้วย (1) คณะกรรมาธิการยุโรป (2) คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (3) สภายุโรป (4) รัฐสภายุโรปและ (5) ศาลยุติธรรมแห่งยุโรป

ค. องค์การสำคัญของสหภาพยุโรป

สหภาพยุโรปนั้นประกอบด้วยหน่วยงานที่เป็นองค์กรอยู่หลายหน่วยงาน ถึงแม้ว่าสำนักงานใหญ่จะตั้งอยู่ที่กรุงบรัสเซลส์ แต่ก็ยังมีหน่วยงานสำคัญอื่น ๆ กระจายกันอยู่ตามรัฐสมาชิกอีกหลายหน่วยงาน ในที่นี้เราจะกล่าวถึงองค์กรหลักที่สำคัญเท่านั้น องค์กรทั้งห้าที่สำคัญที่สุดของสหภาพยุโรปประกอบด้วยคณะกรรมาธิการยุโรป (La Commission Européenne) คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (Le Conseil de l'Union Européenne) สภารัฐสมาชิกยุโรป (Le Parlement Européen) ศาลยุติธรรมยุโรป (La Cour de Justice) และทนายสูงสุดสภาที่ปรึกษาแห่งยุโรป (Le Conseil Européen)

แต่เหตุการณ์ครั้งประวัติศาสตร์ล่าสุดได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในหลายด้านของสหภาพยุโรป ไม่ว่าจะเป็นด้านกฎหมาย ภูมิศาสตร์ แนวพรมแดน²⁴ รวมทั้งสถาบันการปกครอง เนื่องจากเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ.2004 สหภาพได้มีการรับสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นอีกจำนวน 10 ประเทศ ได้แก่ไซปรัส²⁵ อีสโตเนีย เลทโทเนีย ลิทเวเนีย

²³ Manop Pormchana, *La réforme constitutionnelle du 25 juin 1992 et la ratification du traité de Maastricht*, Presses Universitaires de Lille II, Lille, 2003, p. 5.

²⁴ นับแต่บัดนี้เป็นต้นไป ประเทศเหล่านี้ คือ รัสเซีย เบลารัสเซีย ยูเครน โมนาโกเวีย โรมาเนีย และบัลแกเรีย กลายเป็นประเทศเพื่อนบ้านใหม่ของสหภาพยุโรป ประเทศสมาชิกใหม่จำต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อความมั่นคงภายในของสหภาพยุโรป พลเมืองชาวยูเครน รัสเซีย หรือเบลารัสเซียจำต้องมีหนังสือตรวจลงตรา (Visa) ในการที่จะผ่านแดนเข้ามายังประเทศโปแลนด์ ซึ่งก่อนหน้านี้ไม่จำเป็นต้องมีหนังสือตรวจลงตรา

²⁵ ข้อสังเกต เกาะไซปรัสถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน คือไซปรัสตอนใต้ขึ้นอยู่กับประเทศกรีซและไซปรัสตอนเหนือขึ้นอยู่กับประเทศตุรกี แต่เนื่องจากไม่สามารถบรรลุข้อตกลงตามแผนซึ่งเสนอโดยสหประชาชาติ (Nations Unies) เฉพาะไซปรัสส่วนกรีซเท่านั้นที่สามารถเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป เส้นสีเขียวซึ่งแบ่งเกาะไซปรัสออกเป็นสองส่วนกลายเป็นเส้นแบ่งเขตแดนด้านนอกของสหภาพยุโรป ผลที่

ฮังการี มอลต้า โปแลนด์ สโลวาเนีย สโลวาเกีย และ สาธารณรัฐเช็ก การขยายตัวครั้งที่ 5 ของสหภาพยุโรปนี้ ถือเป็นก้าวหนึ่งที่สำคัญที่สุดของการสร้างยุโรปนับตั้งแต่เริ่มใช้สนธิสัญญากรุงโรม ซึ่งครั้งนี้ถือว่าเป็นสัญลักษณ์และความยิ่งใหญ่ในการรวมตัวกันของยุโรป

1. คณะกรรมาธิการยุโรป

ก่อนการขยายตัวครั้งล่าสุดของสหภาพยุโรป คณะกรรมาธิการยุโรปมีด้วยกันทั้งสิ้น 20 คน²⁶ แต่ในปัจจุบันคือนับตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ค.ศ.2014 เป็นต้นมา คณะกรรมาธิการมีด้วยกันทั้งสิ้น 28 คน²⁷ โดยได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลของรัฐสมาชิกและอยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี²⁸ คณะกรรมาธิการชุดปัจจุบันเริ่มปฏิบัติภารกิจจากเดือนพฤศจิกายนปี ค.ศ. 2014 เป็นต้นมาและจะครบวาระในวันที่ 31 เดือนตุลาคม ปี ค.ศ.2019 ภายใต้การนำของประธานคณะกรรมาธิการชาวลักแซมเบริก นายฌอง โคลด จุงเคอร์ พร้อมกับรองประธานกรรมาธิการอีก 5 ท่าน ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแลภารกิจในด้านต่าง ๆ เช่น การคมนาคม รัฐวิสาหกิจและอุตสาหกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการปกครองของสหภาพยุโรป นโยบายการวางแผนและการติดต่อ การดำเนินการทางด้านความยุติธรรม เสรีภาพและความมั่นคง ส่วนกรรมาธิการ 23 ท่านที่เหลือมีหน้าที่ดูแลภารกิจในด้านอื่น ๆ ซึ่งแตกต่างกันไป เช่น การค้า พลังงาน แรงงาน ปัญหาทางด้านสังคมในเรื่องความเสมอภาคและโอกาสในการทำงาน กล่าวคือ เกือบจะทุกสายงานอันรวมไปถึงการขยายสหภาพยุโรป กรรมาธิการแต่ละท่านมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ คือมีหน้าที่เตรียมการดูแลให้แตกต่าง ๆ ของที่ประชุมร่วมได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายร่วมและทำหน้าที่

ตามมาก็คือชาวไซปรัสที่อยู่ในส่วนของตุรกีต้องประสบกับความยุ่งยากในการที่จะเดินทางลงไปที่ภาคใต้ของเกาะ

²⁶ จำนวนของกรรมาธิการขึ้นอยู่กับจำนวนรัฐสมาชิก อย่างไรก็ตามแต่ละรัฐสมาชิกจำเป็นต้องมีกรรมาธิการ 1 ท่านแต่ไม่เกิน 2 ท่าน ระบบนี้เริ่มใช้มาตั้งแต่แรกเริ่ม โดยรัฐใหญ่ ๆ มีกรรมาธิการ 2 ท่าน รัฐใหญ่ ๆ ที่มีกรรมาธิการรัฐละสองท่านได้แก่ เยอรมัน สเปน ฝรั่งเศส อิตาลี และอังกฤษ ส่วนรัฐเล็ก ๆ มีได้ 1 ท่าน แต่ในปัจจุบันระบบนี้ได้ถูกยกเลิกโดยแต่ละรัฐจะมีกรรมาธิการได้เพียงคนเดียว

²⁷ Wikipedia.org/wiki/Commission_européenne.

²⁸ แต่เดิมก่อนที่จะประกาศใช้สนธิสัญญามาสทริชต์คณะกรรมาธิการจะอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี แต่เพื่อให้สอดคล้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภายุโรปซึ่งมีขึ้นทุก 5 ปี จึงได้ขยายระยะเวลาจาก 4 ปี เป็น 5 ปี เท่ากับสมัยของผู้แทนยุโรป

ในการควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับอื่น ๆ ถึงแม้ว่าคณะกรรมการการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระ แต่ในที่นี้หมายถึงอิสระจากรัฐสมาชิก คณะกรรมการการปฏิบัติหน้าที่โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลขององค์กรต่าง ๆ ของสหภาพยุโรป²⁹

2. คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป

คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (Le Conseil de l'Union Européenne) ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากรัฐสมาชิกแต่ละรัฐ (มาตรา 146 สนธิสัญญา CE เนื้อความถูกยกเลิกโดยสนธิสัญญามาสทริชท์ และใช้เนื้อความใหม่ตามสนธิสัญญามาสทริชท์แต่คงมาตราเดิมไว้) แต่สมาชิกตามมาตรา 146 นี้หมายถึงสมาชิกระดับรัฐมนตรีซึ่งสามารถเป็นตัวแทนของรัฐบาลและกระทำในนามของรัฐบาลแต่ละรัฐสมาชิกได้ และการปฏิบัติหน้าที่ก็ได้ปฏิบัติเพื่อสหภาพยุโรปเท่านั้น ในทางตรงกันข้ามปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้รับผิดชอบของแต่ละรัฐสมาชิกด้วย โดยปรกติแล้วจะเป็นผู้มีความชำนาญในด้านต่าง ๆ อาทิ ทางเกษตร อุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ องค์กรนี้ถือเป็นองค์กรที่มีความสำคัญมากของสหภาพยุโรป เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ออกกฎข้อบังคับต่าง ๆ ทางกฎหมายและทำหน้าที่ประสานนโยบายทางเศรษฐกิจของแต่ละรัฐ มาตรา 146 ของสนธิสัญญามาสทริชท์กำหนดให้มีการพลัดเปลี่ยนหมุนเวียนตำแหน่งประธานของคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปแต่ละรัฐสมาชิกคราวละ 6 เดือน³⁰

3. สภาที่ปรึกษาแห่งยุโรป

สภาที่ปรึกษาแห่งยุโรป (Le Conseil Européen) องค์กรนี้เกิดขึ้นจากการประชุมสุดยอด เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ.1974 ณ กรุงปารีส (Le Sommet de Paris) ประกอบด้วยประมุขของรัฐหรือผู้นำของรัฐบาลของรัฐสมาชิกทั้ง 28 ประเทศ มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายหลักและผลักดันมาตรการต่างๆ ให้เป็นไปตามมาตรา D ของสนธิสัญญามาสทริชท์ซึ่งยกเลิกมาตรา 2 ของ Act Unique หรือสนธิสัญญาเดียว ส่วนการประชุมได้กำหนดให้มีการจัดประชุม ปีละ 2 ครั้ง นั้นหมายถึงจะต้องมีการประชุม 1 ครั้งเมื่อมีการเปลี่ยนตัวประธาน และประธานสามารถเรียกประชุมเพิ่มได้³¹

²⁹ รายละเอียดเพิ่มเติมดูได้จาก Philippe Manin, *Les Communautés européennes, L'Union européenne*, Paris, Edition, A. Pedone, 1993, pp. 133-140.

³⁰ รายละเอียดเพิ่มเติมดูได้จาก Philippe Manin, เรื่องเดียวกัน, หน้า 141-150

³¹ ดู Philippe Manin, เรื่องเดิม, หน้า 150-155

4. รัฐสภายุโรป

รัฐสภายุโรป (Le Parlement Européen) ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งทุก 5 ปี เดิมสมาชิกมีจำนวนทั้งสิ้น 626 คน จากประเทศสมาชิก 15 ประเทศ แต่หลังจากที่สหภาพยุโรปได้รับประเทศสมาชิกเพิ่มอีก 13 ประเทศ นับแต่ปี ค.ศ. 2018 รัฐสภายุโรปมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 751 คน ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามข้อบัญญัติของสนธิสัญญานีซ (Traité de Nice)³² ซึ่งได้มีการจัดทำขึ้นในปี ค.ศ. 2000 และประเทศสมาชิกได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2001 เหตุผลก็เพื่อที่จะได้ไม่เป็นการเพิ่มภาระให้แก่รัฐสภายุโรปและรักษาไว้ซึ่งสัดส่วนให้เหมาะสมพอดีกับจำนวนประชากรมากน้อยของแต่ละประเทศ ในการปรับจำนวนสมาชิกนี้จะเห็นได้ว่าจำนวนสมาชิกรัฐสภายุโรปของประเทศฝรั่งเศสได้ลดลงจาก 87 คน เป็น 78 คน เป็นตัวอย่าง

สมาชิกทั้งหมดถือว่าเป็นตัวแทนชาวยุโรปจากรัฐสมาชิกซึ่งมีประชากรจำนวน 512.6 ล้านคน ในปี ค.ศ. 2018 เพิ่มขึ้น 1.1 ล้านคนจากปี ค.ศ. 2017 จากพื้นที่ 28 ประเทศ³³ ซึ่งมีอาณาบริเวณ 4,493,712 ตารางกิโลเมตร³⁴ มีหน้าที่พิจารณาข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการตลอดจนมติรับรองงบประมาณของสหภาพยุโรปอีกด้วย ส่วนระบบการทำงานของสภายุโรปได้ถอดแบบมาจากระบบรัฐสภาฝรั่งเศส คือทำงานตามวาระที่กำหนดไว้

5. ศาลยุติธรรมแห่งยุโรป³⁵

จำนวนผู้พิพากษาและอัยการได้กำหนดไว้โดยสนธิสัญญา ครั้งแรกที่ศาลได้ทำหน้าที่ คือ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1952 ในครั้งนั้นผู้พิพากษาทุกคนได้สาบานตนและให้สัตยาบันอย่างเป็นทางการ ผู้พิพากษามีอิสระในการทำงาน ปัจจุบันมีผู้พิพากษาจำนวน 15 คน (art. 165 CE) และอัยการอีก 9 คน (art. 166) ได้รับการ

³² « Le système juridictionnel communautaire après Nice », *Cahiers de Droit Européen*, Numéros 1-2, 2003, pp. 3-15.

³³ <https://www.touteurope.eu/actualite/la-population-de-l-union-europeenne.html>

³⁴ https://fr.wikipedia.org/wiki/Géographie_de_l'Union_européenne

³⁵ Patrick Rambaud, *Aborder le droit communautaire*, Paris, Editions du Seuil, 1997, pp. 62-65.

แต่งตั้งโดยความตกลงร่วมกันของรัฐสมาชิกมีกำหนด 6 ปี แต่จำนวนผู้พิพากษาและอัยการสามารถเพิ่มขึ้นได้ก็โดยที่ประชุมสภาโดยมติเอกฉันท์และต้องอยู่ในดุลพินิจและความเห็นชอบจากศาลก่อน หน้าที่หลักของศาล คือ การดูแลให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับสิทธิ ศีลธรรม บทบัญญัติและข้อกำหนดในสนธิสัญญาต่าง ๆ นอกจากศาลยุติธรรมแห่งยุโรปแล้ว และเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม ค.ศ. 1988 โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการและรัฐสภายุโรปได้มีการก่อตั้งศาลชั้นต้น (Tribunal de Première Instance) ของศาลยุติธรรมยุโรปขึ้นเพื่อช่วยเหลือแบ่งเบาภาระอันหนักของศาลสูงในการกลั่นกรองและวินิจฉัยปัญหาซึ่งมีความสำคัญเป็นลำดับรอง หลังจากมีความพยายามที่จะให้มีการก่อตั้งศาลชั้นต้นนับแต่ปี ค.ศ.1974 เป็นต้นมา จำนวนผู้พิพากษามี 15 คน เช่นเดียวกับศาลสูงแต่จำนวนดังกล่าวมิได้กำหนดไว้โดยสนธิสัญญาแต่กำหนดโดยสภาที่ปรึกษายุโรปและโดยความตกลงร่วมกันของรัฐสมาชิก วาระการดำรงตำแหน่งของผู้พิพากษา 6 ปี เช่นเดียวกับศาลสูง และเป็นที่น่าสังเกตว่าในศาลชั้นต้นนี้จะมีเฉพาะผู้พิพากษาเท่านั้นไม่มีอัยการช่วยเหลือ แต่ผู้พิพากษาอาจได้รับการมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่อัยการในบางคดี

นอกเหนือจากองค์กรต่าง ๆ โครงสร้างและหน้าที่ดังกล่าวมาแล้วโดยย่อ ยังมีคณะกรรมการอื่นอีกหลายคณะอาทิ คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคม (Comité économique et social) มีศูนย์การทำงานอยู่ที่กรุงบรัสเซลส์ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกันคือ กลุ่มแรกเป็นตัวแทนของนายจ้าง กลุ่มที่สองเป็นตัวแทนลูกจ้าง และกลุ่มสุดท้ายเป็นตัวแทนเกษตรกร ผู้บริโภคและอุตสาหกรรมขนาดเล็ก

ศาลตรวจสอบบัญชี (Cour des comptes) ตั้งอยู่ที่กรุงลักเซมเบิร์กมีทำหน้าที่ตรวจสอบการบริหารการเงินขององค์กรต่าง ๆ แห่งสภายุโรป ศาลนี้ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม ค.ศ.1975 ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการซึ่งมาควบคุม C.E.E.-C.E.E.A. และกรรมการตรวจสอบบัญชีของ CECA ธนาคารยุโรปเพื่อการลงทุน (La Banque européenne d'Investissement) แห่งลักเซมเบิร์ก ซึ่งถูกกำหนดไว้โดยสนธิสัญญาของ C.E.E. สมาชิกของธนาคารมาจากประเทศสมาชิก และมีสถานภาพเป็นนิติบุคคล มีข้อสังเกตว่าธนาคารนี้ต้องการประกาศแยกตัวเป็นอิสระโดยไม่ขึ้นกับองค์กรใดๆ ของประชาคมยุโรป แต่ศาลยุติธรรมแห่งยุโรป โดยการอุทธรณ์ของคณะกรรมการยุโรปได้ชี้ชัดว่าธนาคารไม่เป็นองค์กรอิสระแต่เป็นองค์กรหนึ่งของ

ประชาคมซึ่งจะต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบและอำนาจคำตัดสินขององค์กรปกครองแห่งยุโรป (3388, Com/Cors des gouverneurs de la Bel, 85/1281)

จะเห็นได้ว่าองค์กรต่าง ๆ ของสหภาพยุโรปเหล่านี้จะต้องคำนึงถึงกฎข้อบังคับในทางปฏิบัติ 2 ข้อ คือ: 1) จำนวนประชากรและศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิก

2) ดุลยภาพระหว่างรัฐเล็กและรัฐใหญ่ภายในสหภาพยุโรป เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงแก้ไขจะทำให้ได้โดยสนธิสัญญาและการให้สัตยาบันของรัฐสมาชิกทุกรัฐ

นอกจากการจัดตั้งองค์กรต่าง ๆ ที่สำคัญดังกล่าวแล้ว องค์กรที่สำคัญยิ่งอีกองค์กรหนึ่งซึ่งมีอาจมองข้ามได้ คือ ธนาคารกลางแห่งยุโรป (La Banque Centrale Européenne) (BCE) ตั้งขึ้นเมื่อเดือนมิถุนายน 1998 โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่เมืองแฟรงก์เฟิร์ต สถานภาพของธนาคารกลางนี้จะแตกต่างกับองค์กรอื่นๆ ของสหภาพยุโรป เนื่องจากความเป็นธนาคาร โดยมีเงินทุนและสินทรัพย์เป็นของตนเอง และในฐานะที่เป็นธนาคารกลางมีอำนาจในการออกกฎระเบียบและอำนาจในการตัดสินใจ อำนาจในการบริหารดำเนินงานโดยอิสระ ควบคุมการดำเนินงาน โดยสภาผู้ว่าการตามกฎแห่งการปฏิบัติ (Protocol) และตาม Protocol นี้ ธนาคารกลางยังได้รับยกเว้นภาษีให้รัฐซึ่งธนาคารมีภูมิลำเนา ส่วนบทบาทที่สำคัญในปัจจุบันก็คือการบริหารเงินสกุล “ยูโร” อีกบทบาทหนึ่ง

ส่วนที่ 2 จากเงินสกุลต่าง ๆ สู่เงินสกุลเดียวของสหภาพยุโรป

สิ่งหนึ่งที่สนธิสัญญา (CEE) ถูกแก้ไขและเพิ่มเติมโดยสนธิสัญญามาสทริชท์ซึ่งจะต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ (L'originalité historique) ของสหภาพยุโรป ก็คือ ข้อกำหนด (Stipulation) ของสนธิสัญญามาสทริชท์เกี่ยวกับการรวมสกุลเงินต่างๆ ของประเทศสมาชิกโดยให้การบริหารและดูแลเงินสกุลใหม่นี้โดยธนาคารกลางของยุโรป สนธิสัญญามาสทริชท์ได้กำหนดขั้นตอนไว้ 3 ขั้นตอนด้วยกันคือ

ขั้นตอนที่หนึ่งเริ่มจากการจัดตั้งสหภาพเศรษฐกิจและการเงินยุโรป (Union économique et monétaire) เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.1990 โดยประเทศสมาชิกได้กำหนดมาตรการร่วมกันเพื่อปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิก พร้อมกับความรู้หน้าและการเริ่มใช้กฎหมายของสหภาพยุโรปเกี่ยวกับตลาด

ภายในตามมาตรา 109 E ของสนธิสัญญา CE ต่อมาในวันที่ 1 พฤศจิกายน ค.ศ.1993 ได้มีการประกาศใช้สนธิสัญญาว่าด้วยสหภาพยุโรป

ขั้นตอนที่สองเริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ.1993 ประเทศสมาชิกพยายามหลีกเลี่ยงมิให้งบประมาณขาดดุลมากเกินไปและเริ่มขบวนการอันนำไปสู่ความเป็นอิสระของธนาคารกลางแห่งยุโรป และในขั้นตอนที่สองนี้ได้ก่อตั้งสถาบันการเงินแห่งยุโรปขึ้น (I.M.E) สถาบันการเงินนี้ประกอบด้วยธนาคารกลางของประเทศสมาชิกมีหน้าที่โดยเฉพาะร่วมมือกันในการกำหนดนโยบายการเงินตามมาตรา 109 F ของสนธิสัญญา CE นอกจากนี้ยังได้จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ขึ้นฉบับหนึ่ง โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการนำเงินยูโรมาใช้ในระบบการเงิน วันที่ 2 พฤษภาคม 1998 ในคราวประชุมสุดยอดที่กรุงบรัสเซลส์ สภายุโรปได้จัดทำรายชื่อประเทศที่จะร่วมใช้เงินสกุลเดียวกันจำนวน 12 ประเทศ ซึ่งประกอบด้วย เยอรมนี ออสเตรีย เบลเยียม สเปน ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส ไอร์แลนด์ อิตาลี ลักเซมเบิร์ก ฮอลแลนด์ และโปรตุเกส ในขณะเดียวกันก็ได้มีการก่อตั้งธนาคารกลางแห่งยุโรปขึ้น

ก่อนจะถึงขั้นตอนที่สามคณะกรรมการยุโรปและสถาบันการเงินแห่งยุโรป (I.M.E) ได้เสนอรายงานต่อสภาที่ปรึกษาแห่งยุโรปเกี่ยวกับข้อกำหนดซึ่งประเทศสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัดในการที่จะเข้าร่วมสหภาพการเงินยุโรปอันได้แก่ อัตราเงินเพื่อ สถานภาพทางการเงิน กลไกเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ย และจากรายงานดังกล่าวพร้อมกับความเห็นชอบของสภายุโรป (Le Parlement Européen) และสภาที่ปรึกษาแห่งยุโรป (Le Conseil Européen) ซึ่งประกอบไปด้วยประมุขของรัฐหรือผู้นำรัฐบาลของประเทศสมาชิกทั้ง 15 ประเทศ ได้มีมติเมื่อเดือนธันวาคม 1996 ในการกำหนดว่าประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อกำหนดที่สำคัญในการที่จะเข้าร่วมใช้เงินสกุลยูโร ซึ่งกำหนดไว้ตามมาตรา 109 ของสนธิสัญญา CE หรือไม่เพียงใด และได้มีมติว่าหากปลายปี 1997 ยังมิได้มีการกำหนดวันของขั้นที่ 3 สหภาพยุโรปจะกำหนดเอาวันที่ 1 มกราคม ค.ศ.1999 และประเทศสมาชิกที่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเท่านั้นที่มีสิทธิเข้าร่วมใช้เงินยูโรได้³⁶

³⁶ ดูเชิงอรรถเพิ่มเติมใน Manop Pormchana, *La réforme constitutionnelle du 25 juin 1992 et la ratification du traité de Maastricht*, op. cit. p.25.

และนับแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ.1999 เป็นต้นมา ประเทศสมาชิกทั้ง 12 ประเทศจากทั้งหมด 15 ประเทศดังกล่าวในขั้นที่สองได้ร่วมกันประกาศใช้เงินยูโรในกลุ่มของตนอย่างเป็นทางการ โดยกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินของประเทศสมาชิกและเงินยูโรตามค่าเงิน ECU³⁷ หรือ European Currency Unit ในวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ.1998 ถึงแม้ว่าจะมีการประกาศใช้เงินยูโรแต่ละประเทศก็ยังคงใช้เงินสกุลเดิมของตนแต่เงินสกุลต่างๆ เหล่านี้จะอยู่ในฐานะเงินสกุลเสริม ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วจะใช้ในการที่มีการโอนเงิน จ่ายเช็คหรือในรูปของบัตรเครดิตรวมไปถึงการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ด้วย นับแต่วันที่ 4 มกราคม ค.ศ.1999 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ.2002 การแลกเปลี่ยนมูลค่าทางตราสารระหว่างบริษัทห้างร้านหรือระหว่างเอกชนด้วยกันสามารถกระทำได้เป็นเงินยูโร แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นไปตามกฎคือ ไม่มีการห้ามและไม่มีการบังคับแล้วแต่ความสมัครใจในการชำระหนี้ เพื่อให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมสภายุโรปที่กรุงมาดริด ประเทศสเปนเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ.1995 ในปัจจุบันนี้ประเทศสมาชิกทั้งปวงติดป้ายราคาสินค้าในการให้บริการในสมุดบัญชีเงินฝาก ราคาตั๋วเดินทางต่าง ๆ ใบจ่ายเงินเดือน หรือในสัญญาต่าง ๆ เป็นเงินยูโรทั้งสิ้น และปัจจุบันประชาชนของประเทศเหล่านี้เคยชินกับเงินสกุลใหม่ไม่มีการสับสนอันเนื่องมาจากการใช้เงินสกุลใหม่นี้อีกต่อไป

จะเห็นว่าจากปี ค.ศ.1978 เป็นต้นมา นับแต่ได้มีการสร้างระบบเงินยูโรป (EMS) ขึ้น เพื่อประกันเสถียรภาพให้เงินสกุลต่างๆ ของยุโรปและเป็นที่มาของหน่วยเงินยูโร (ECU) และ ECU นี้ได้เป็นแกนกลางของเงินยูโรสกุลต่างๆ นับแต่นั้นเป็นต้นมาที่จะมาถึงยุคสมัยของเงินยูโรต้องใช้เวลากว่า 20 ปี ความฝันของประเทศสมาชิกได้กลายเป็นความจริง ซึ่งเราจะพูดถึงเงื่อนไขในการเข้าเป็นสมาชิกเงินยูโรต่อไป

ก. ข้อกำหนดของการเข้าร่วมใช้เงินยูโร

ความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกเป็นวัตถุประสงค์หลักของสนธิสัญญากรุงโรม ซึ่งประชาคมยุโรปได้แสดงและพิสูจน์ถึงศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจ

³⁷ เหตุที่เลือกคำว่า “EURO” และไม่ใช้คำว่า ECU ซึ่งเขียนไว้ในสนธิสัญญามาสทริชต์เนื่องจากเยอรมัน ปฏิเสธคำว่า ECU ซึ่งพ้องกับคำว่า EINE KUH แปลว่า แม่วัว และคำว่า ECU นี้ก็เป็นคำที่ไม่เหมาะสมนักในภาษาฝรั่งเศส เนื่องจากเป็นคำที่ออกเสียงใกล้เคียงกับคำที่ใช้เรียกอวัยวะบางส่วนซึ่งอยู่ในร่มผ้า ฉะนั้นคำเรียก EURO ซึ่งมาจากรากศัพท์เดียวกันกับคำว่า “Europe” จึงเป็นคำที่เหมาะสมที่สุด

ให้ประชาคมโลกได้รู้เกี่ยวกับครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา แต่ข้อกำหนดของสนธิสัญญากรุงโรม เกี่ยวกับการรวมสกุลเงินในอนาคตค่อนข้างจะจำกัด แต่สนธิสัญญามาสทริชต์ นอกจากจะเน้นย้ำตลาดร่วมแล้ว ยังบัญญัติถึงการรวมสกุลเงินของประเทศสมาชิก โดยวางเป้าหมายว่าเงินสกุลใหม่นี้จะต้องเป็นเงินที่แข็งแกร่งและมีเสถียรภาพที่สุดในโลก และด้วยศักยภาพของเงินสกุลนี้ สหภาพยุโรปจะกลายเป็นกลุ่มซึ่งสามารถครอบครอง ตลาดการค้าที่ใหญ่ที่สุดของโลก ซึ่งส่งผลให้ระบบการเงินระหว่างประเทศมีเสถียรภาพมากขึ้น³⁸ แต่การที่จะทำให้สกุลเงินใหม่กลายเป็นเงินที่มีเสถียรภาพและแข็งแกร่งที่สุดในโลก ประเทศสมาชิกที่จะเข้าร่วมวงไพบูลย์ได้จำเป็นต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามบทบัญญัติของสหภาพทางเศรษฐกิจและการเงิน (UEM) ตามที่ได้ระบุไว้ในสนธิสัญญามาสทริชต์

ข. เงื่อนไข 5 ประการในการเข้าร่วมเป็นสมาชิก

ประเทศสมาชิกที่ประสงค์จะเข้าร่วมใช้เงินยูโร จะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับนโยบายการเงินสามประการคือ³⁹

1. เสถียรภาพด้านราคาต้องไม่เกิน 15 เปอร์เซ็นต์ ของอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศสมาชิกสามประเทศแรกที่มีระบบเศรษฐกิจที่มั่นคงที่สุด
2. อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต้องมีเสถียรภาพเป็นเวลาต่อเนื่องอย่างน้อยสองปี
3. การกำหนดอัตราดอกเบี้ยระยะยาว (ไม่เกิน 2 เปอร์เซ็นต์ อัตราเฉลี่ยของประเทศสมาชิกที่มีระบบเศรษฐกิจที่มั่นคงที่สุด 3 ประเทศแรก)

ส่วนเงื่อนไขด้านนโยบายทางการคลังสนธิสัญญาได้กำหนดไว้ 2 ข้อด้วยกัน

1. รัฐที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกจะต้องรักษามาตรฐานของการขาดดุลของรายได้ประชาชาติไว้ไม่เกิน 3 เปอร์เซ็นต์
2. หนี้สินของประเทศสมาชิกต้องต่ำกว่า 60 เปอร์เซ็นต์ของรายได้ประชาชาติ

³⁸ ดูเชิงอรรถเพิ่มเติมใน Manop Pormchana, *La réforme constitutionnelle du 25 juin 1992 et la ratification du traité de Maastricht*, op. cit. pp. 26-27.

³⁹ F.-J. Crédot, *Le cadre juridique du passage à l'euro*, Les Petites Affiches, 3 janvier 1997, numéro 2, pp. 4 et s., อ้างใน Manop Pormchana, ibid. p. 368.

ปรากฏว่ามีประเทศในกลุ่มสมาชิกจำนวน 12⁴⁰ ประเทศจากจำนวน 15 ที่ผ่านการคัดเลือกโดยมีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อกำหนดของสนธิสัญญาดังกล่าวข้างต้น ส่วนอีก 3 ประเทศที่ยังมิได้เข้าร่วมในกลุ่มสหภาพเศรษฐกิจและการเงิน (L'Union Économique et Monétaire) ประกอบด้วยอังกฤษและเดนมาร์ก ทั้งสองประเทศถึงแม้ว่าจะมีคุณสมบัติครบตามข้อกำหนดแต่ยังไม่มีทีท่าที่จะเข้าร่วม ส่วนกรีซในตอนนั้นเศรษฐกิจของประเทศยังไม่เอื้ออำนวยให้ถึงแม้ว่ามีความประสงค์จะเข้าร่วมก็ตามแต่กรีซก็ได้เข้าร่วมในภายหลัง สำหรับกรณีสวีเดนเนื่องจากไม่ได้อยู่ในระบบการเงินยุโรป (Le Système Monétaire Européen) จึงทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมใช้เงินยูโรได้ อย่างไรก็ตาม ทั้ง 3 ประเทศนี้สามารถเข้าร่วมได้หากสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ เช่นเดียวกับประเทศสมาชิก 12 ประเทศแรก แต่การที่จะรับสมาชิกใหม่เข้ามาในระบบนั้น จะต้องผ่านความเห็นชอบโดยสภายุโรป ซึ่งจะใช้เวลาในการพิจารณาอย่างน้อย 2 ปีหรือเมื่อมีสมาชิกของประเทศหนึ่งประเทศใดยื่นความจำนงเข้ามา

ดังกล่าวแล้ววัตถุประสงค์ของข้อกำหนดนี้ก็เพื่อต้องการให้ยูโรเป็นเงินสกุลหลักที่แข็งแกร่งและมีเสถียรภาพ ดังนั้นสถานภาพทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศสมาชิกจะต้องอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันซึ่งเสถียรภาพนี้มีสนธิสัญญาว่าด้วยเสถียรภาพและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจหรือสนธิสัญญากรุงอัมสเตอร์ดัม (Le Traité d'Amsterdam) ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 1997 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ.1999 ซึ่งเราจะไม่นำมากล่าวในที่นี้ แต่การแจ้งเกิดเงินสกุลใหม่ก็หมายถึงการอวสานของเงินสกุลเก่า

ค. การมรณกรรมของเงิน 12 สกุล

สรุปแล้วความพยายามผลักดันให้เกิดเงินสกุลใหม่ขึ้นระหว่างประเทศสมาชิกได้สัมฤทธิ์ผลหลังจากได้มีข้อตกลงกันเพื่อก่อตั้งสหภาพการเงินขึ้นในปลายปี ค.ศ.1991 ที่เมืองมาสทริชต์ ตลอดระยะเวลา 8 ปี ก่อนที่จะมีการประกาศใช้เงินยูโรขึ้นอย่างเป็นทางการในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ.1999 เวลา 0 นาฬิกา ได้มีการถกเถียงถึงปัญหาเกี่ยวกับเงินสกุลใหม่ที่จะเข้ามาแทนที่เงินสกุลต่าง ๆ ของประเทศสมาชิกที่เข้าร่วม แต่แล้วในที่สุดในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ.2002 ได้มีการนำธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ออกใช้

⁴⁰ ดูหนังสือพิมพ์ Le Monde วันที่ 31 ธันวาคม 1998 และวันที่ 1-4 มกราคม 1999 เกี่ยวกับการเข้าร่วมของประเทศสมาชิก

และหลังจากนั้น 6 เดือน คือวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.2002 เป็นต้นมาเงินของประเทศสมาชิก 12 ประเทศได้ถูกเก็บคืนคลังและเงินยูโรเท่านั้นที่มีอิสระในการเคลื่อนไหวหมุนเวียนแทนที่เงิน 12 สกุล

หลากหลายความเห็นเกี่ยวกับเงินสกุลใหม่ ไม่เฉพาะแต่นักการเมืองเท่านั้นแต่รวมถึงบุคคลในหลายสาขาอาชีพในแต่ละประเทศ และเป็นที่ทราบดีว่าการรวมเงิน 12 สกุล เป็นสกุลเดียว ประชาชนในประเทศที่ร่ำรวยอย่างเช่นเยอรมันย่อมคัดค้านไม่เห็นด้วย แต่ประเทศที่ยากจนกว่า เช่นไอร์แลนด์หรือโปรตุเกสย่อมเห็นด้วย สำหรับชาวเยอรมันแล้วการละทิ้งเงินมาร์คและการเข้าร่วมเงินยูโรเปรียบเสมือนการมรดกกรรมของเงินมาร์ค เงินซึ่งถือว่าแข็งแกร่งและมีเสถียรภาพที่สุดของยุโรปหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 หรือพูดง่าย ๆ ก็คือการสิ้นสุดของความเป็นเผด็จการของเงินมาร์ค (Diktat der Deutsche Mark) ต่อเงินสกุลอื่น ๆ ของยุโรป ซึ่งความจริงแล้วเยอรมนีเป็นประเทศที่ร่ำรวยที่สุดในยุโรปก่อนรวมกับเยอรมันตะวันออก แต่หลังจากการรวมประเทศ (Einheit Deutschlands) ก็ได้ทำให้ความร่ำรวยนั้นหดหายไปในการที่ต้องทุ่มเทเงินจำนวนมหาศาลในการพัฒนาเยอรมันตะวันออกซึ่งยังล้าหลังกว่าเยอรมันตะวันตกอยู่มาก จากจำนวนประชากร 63 ล้านคนบวกกับ 18 ล้านคนจากเยอรมันตะวันออก เป็น 81 ล้านคน ด้วยจำนวนประชากรมากกว่าประเทศอื่น ๆ ทำให้ฝืนร้ายเกิดขึ้นมาอีกแก่ประเทศยุโรป เพราะเยอรมนีเป็นผู้ก่อสงครามโลกขึ้นทั้ง 2 ครั้งในศตวรรษที่ผ่านมา ฝรั่งเศสเป็นประเทศหนึ่งที่กลัวเยอรมนีมาก จึงปลุกระดมประเทศสมาชิกบีบบังคับให้เยอรมันเข้าร่วมสหภาพการเงินและเศรษฐกิจยุโรป ถึงแม้ว่ามองในด้านศักยภาพทางเศรษฐกิจเยอรมันไม่มีความจำเป็นจะต้องเข้าร่วม แต่เมื่อถูกกดดันจากประเทศสมาชิกจึงต้องยอมเข้าร่วมวงไพบูลย์โดยหลีกเลี่ยงมิได้ แต่การสูญเสียเงินมาร์คไปและได้ธนาคารกลางแห่งยุโรป (La Banque Centrale Européenne) มาไว้ในประเทศ และมีอำนาจมากกว่าผู้อื่นในทางปฏิบัติในการเลือกสรรประธานธนาคารกลางแห่งยุโรป (Président) จึงมีถือว่าเยอรมนีจะเสียเปรียบประเทศสมาชิกเสียทีเดียว และที่น่าเฝ้าติดตามกันต่อไปก็คือการรับสมาชิกเพิ่มของสหภาพยุโรปอีก 10 ประเทศในช่วงไตรมาสที่ 2 ของปี ค. ศ. 2004

ส่วนที่ 3 จากสหภาพยุโรป 15 ประเทศสู่สหภาพยุโรป 28 ประเทศ⁴¹

ดังกล่าวแล้วประเทศสมาชิกใหม่ 13 ประเทศ ได้นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสหภาพยุโรปโดยเฉพาะในด้านจำนวนประชากร จากเดิม 375,5 ล้านคน สหภาพยุโรปมีประชากรเพิ่มขึ้นอีก 137.1 ล้านคน เมื่อรวมกันแล้วมีจำนวนสูงถึง 512.6 ล้านคน ในปี ค.ศ.2018 ดังกล่าวแล้วข้างต้น เกือบจะสองเท่าของจำนวนประชากรทั้งสิ้นของสหรัฐอเมริกา การขยายตัวของสหภาพยุโรปครั้งนี้ถือเป็นการขยายครั้งสำคัญยิ่งโดยเฉพาะการขยายตลาดร่วม

ก. การขยายตลาดร่วม (Un marché commun agrandi)

นับจากวันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ.2004 เป็นต้นมา ประชาชนจากประเทศสมาชิกใหม่ได้รับการคุ้มครองตามเงื่อนไขข้อตกลงภายใต้บทบัญญัติและข้อกำหนดในสนธิสัญญาต่าง ๆ ของสหภาพยุโรป ความเป็นพลเมืองของสหภาพยุโรปทำให้ประชาชนของประเทศสมาชิกใหม่มีสิทธิต่าง ๆ ในการได้รับการปฏิบัติและดูแลตลอดจนผลประโยชน์ของบุคคลเหล่านี้ได้รับการคุ้มครองปกป้องเช่นเดียวกับผลประโยชน์ของบุคคลจากประเทศสมาชิกเดิม นอกจากนี้พลเมืองใหม่แห่งสหภาพยุโรปยังมีสิทธิที่จะเลือกถิ่นที่อยู่หรือการประกอบสัมมาชีพในประเทศสมาชิกได้โดยเสรีเพียงแต่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งกำหนดไว้โดยประเทศผู้รับ เงื่อนไขในการพำนักหรือสัญจรถูกเช่นเดียวกับพลเมืองจากประเทศอังกฤษและไอร์แลนด์ เนื่องจาก 2 ประเทศนี้มีได้เป็นสมาชิกอนุสัญญาเชงเก้น (Convention de Schengen) แต่อย่างไรก็ตามประเทศเหล่านี้มีสิทธิที่จะเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเชงเก้นได้เมื่อมีความพร้อมในด้านการรักษามาตรการการควบคุมตลอดแนวชายแดนด้านนอกของตนอย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุปประชาชนจากประเทศสมาชิกใหม่สามารถสัญจรไปมา เลือกถิ่นที่อยู่หรือศึกษาค้นคว้าในประเทศสมาชิกประเทศใดประเทศหนึ่ง และประเทศสมาชิกไม่อาจปฏิเสธได้ เว้นแต่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย สาธารณสุข แต่รัฐสมาชิกจะต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าผู้นั้นเป็นบุคคลไม่พึงประสงค์ของรัฐผู้รับ นอกจากนี้ในฐานะที่เป็นพลเมืองสหภาพยุโรป บุคคลที่มีถิ่นที่อยู่โดยชอบในประเทศสมาชิกยังมีสิทธิในการเลือกตั้งและลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาสหภาพยุโรปและการเลือกตั้งใน

⁴¹ Site web officiel de l'Union européenne: À propos de l'UE; L'UE par thème; Vivre, travailler et voyager dans l'UE; Faire des affaires; Législation de l'UE.

ระดับท้องถิ่นในประเทศที่ตนมีภูมิลำเนาเช่นเดียวกับประชาชนของประเทศนั้น ๆ นอกจากสิทธิอันมากมายดังกล่าว ประชาชนจากประเทศสมาชิกยังสามารถเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ โดยได้รับการสนับสนุนในด้านการเงินในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท การค้นคว้าวิจัย การรณรงค์สิ่งแวดล้อม การคมนาคม ตลอดจนกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม เป็นต้น

ถึงแม้ว่าประชาชนจากประเทศสมาชิกใหม่จะได้รับสิทธิต่าง ๆ มากมายก็ตาม แต่สิทธิบางอย่างยังถูกจำกัดอยู่ทั้งนี้เพราะยังอยู่ในช่วงเปลี่ยนถ่ายและอีกประการหนึ่งเพื่อต้องการให้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวค่อยเป็นค่อยไป ที่สำคัญคือเพื่อต้องการให้ประเทศสมาชิกมีเวลาในการปรับตัว ข้อจำกัดที่สำคัญได้แก่เสรีภาพในการเข้าสู่ตลาดแรงงานซึ่งถูกจำกัดไว้เป็นเวลาสูงสุด 7 ปี นับแต่การเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป ในช่วงระยะเปลี่ยนถ่ายนี้ประชาชนจากประเทศสมาชิกใหม่ที่ประสงค์จะทำงานในประเทศสมาชิกจำเป็นต้องดำเนินการขอใบอนุญาตทำงานก่อน ส่วนขั้นตอนในการขอใบอนุญาตก็จะเป็นไปตามเงื่อนไขของแต่ละประเทศซึ่งได้กำหนดไว้ ซึ่งในรายละเอียดย่อมแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ หรือกรณีงานบางประเภทอาจไม่มีการจำกัดหรือสงวนไว้ไม่เฉพาะแต่ประเทศสมาชิกใหม่แต่รวมถึงชาวต่างชาติโดยทั่วไป เช่นในประเทศฝรั่งเศสจะเห็นว่างานด้านบริการประเภทต่าง ๆ ซึ่งคนฝรั่งเศสเองไม่ประสงค์จะทำเนื่องจากเห็นว่าเป็นงานที่หนักและรายได้ต่ำ เช่นงานประเภททำความสะอาด งานบ้าน งานครัวหรืองานบริการตามร้านอาหารธรรมดาทั่วไป ยามรักษาความปลอดภัย หรืองานเก็บผลไม้ เช่น เก็บองุ่น แรงงานส่วนใหญ่มักเป็นชาวต่างชาติ

อีกประการหนึ่งการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปมิได้หมายความว่าประเทศสมาชิกใหม่จะมีสิทธิเข้าร่วมเงินสกุลยูโรโดยอัตโนมัติ ดังกล่าวแล้วประเทศสมาชิกที่จะเข้าร่วมวงไพบูลย์ได้จำเป็นต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามบทบัญญัติของสหภาพทางเศรษฐกิจและการเงิน (UEM) ตามที่ได้ระบุไว้ในสนธิสัญญามาสทริชท์

ข. ข้อกำหนดและเงื่อนไขในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสกุลเงินยูโร

การจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพการเงินและเศรษฐกิจประเทศสมาชิกใหม่จะต้องยื่นความจำนงประสงค์จะเข้าร่วมในกลุ่มสหภาพเศรษฐกิจและการเงิน และต้องมีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขต่างๆ ของข้อบัญญัติของระบบการเงินยูโร เช่นเดียวกับประเทศสมาชิก 12 ประเทศแรก จึงจะสามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิกเงินยูโรได้ หากสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ ของข้อบัญญัติของระบบการเงินยูโรก็สามารถเข้า

ร่วมได้ แต่การที่จะรับสมาชิกใหม่เข้ามาในระบบนั้น จะต้องผ่านความเห็นชอบโดยสภายุโรป ซึ่งจะใช้เวลาในการพิจารณาอย่างน้อย 2 ปี เมื่อมีสมาชิกของประเทศใดประเทศหนึ่งยื่นคำร้องขอมา

ดังกล่าวแล้ววัตถุประสงค์ของข้อกำหนดนี้ก็เพื่อต้องการให้ยูโรเป็นเงินสกุลหลักที่แข็งแกร่งและมีเสถียรภาพ ดังนั้น สถานภาพทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศสมาชิกจะต้องอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งเสถียรภาพนี้มีสนธิสัญญาว่าด้วยเสถียรภาพและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจหรือสนธิสัญญากรุงอัมสเตอร์ดัม (Le Traité d'Amsterdam) ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม ค.ศ.1997 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ.1999 กำหนดไว้

สรุปแล้วประเทศสมาชิกที่ประสงค์จะเข้าร่วมสกุลเงินยูโร จะต้องมีความสมบัติครบถ้วนตรงตามข้อกำหนดเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจซึ่งกำหนดไว้โดยสนธิสัญญามาสทริชต์ว่าด้วยนโยบายการเงินดังกล่าวแล้ว คือ การควบคุมอัตราเงินเฟ้อ การควบคุมอัตราดอกเบี้ยระยะยาว อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต้องมีเสถียรภาพ การควบคุมการขาดดุลและระดับหนี้สาธารณะ ประเทศสมาชิกที่ผ่านการคัดเลือกโดยมีความสมบัติครบถ้วนตามข้อกำหนดของสนธิสัญญา ย่อมมีสิทธิเข้าร่วมโดยปราศจากอุปสรรค และในจำนวน 10 ประเทศสมาชิกใหม่ ไชปรัส อีสโตนี ลิทเวเนีย สโลวาเนีย ได้แจ้งความจำนขอเข้าร่วมกลุ่มสหภาพเศรษฐกิจและการเงินเป็นที่เรียบร้อยแล้วในปี 2007 แต่ในระหว่างนี้ประเทศเหล่านี้จำเป็นต้องเข้าร่วมระบบกลไกการแลกเปลี่ยนของยุโรปก่อน ซึ่งระบบนี้เป็นระบบที่เข้ามาแทนที่ระบบการเงินยูโร (SME) และในช่วงเวลานี้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต้องมีเสถียรภาพเป็นเวลาต่อเนื่องอย่างน้อยสองปีเมื่อเทียบกับเงินยูโร และระยะเวลา 2 ปี นี้ประเทศผู้สมัครจะได้รับความเห็นชอบของสภายุโรปหรือไม่ ซึ่งสภาจะใช้เวลาในการพิจารณาอย่างน้อย 2 ปี เมื่อมีสมาชิกของประเทศใดประเทศหนึ่งยื่นคำร้องขอมา

บทส่งท้าย

สหภาพยุโรปได้ก้าวเข้าสู่มิติใหม่หรือแนวคิดใหม่ นั่นคือแนวคิด “การสลายพรมแดน (Effondrement de Frontiers)” อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้านดังกล่าวแล้ว และที่สำคัญ คือ พลเมืองจากรัฐสมาชิกกลับมามีมิตรภาพที่ดีต่อกัน

โดยเฉพาะกลุ่มประเทศสมาชิกอนุสัญญาเช็งเก้น (Convention de Schengen)⁴² สามารถสัญจรไปมาโดยไม่ต้องขอหนังสือตรวจลงตรา (Visa) หรือไม่ต้องใช้หนังสือเดินทาง (Passeport) สามารถเดินทางเข้าออกในกลุ่มประเทศสมาชิกโดยใช้บัตรประจำตัวประชาชน (Carte d'identité) เพียงอย่างเดียว ส่วนเขตแดนของแต่ละประเทศนั้นกลายเป็นสัญลักษณ์เท่านั้นเอง แต่เหนือสิ่งอื่นใดคือมิตรภาพและความสมานฉันท์ระหว่างชนชาวยุโรป และภราดรภาพซึ่งชาวยุโรปมีให้แก่กัน นั่นหมายถึงเจตนาในอันที่อยู่ร่วมกันฉันท์พี่น้องอันเป็นเจตนารมณ์ร่วม

ปัจจุบัน ประเทศที่ลงนามในความตกลงฉบับนี้มีด้วยกัน 30 ประเทศ คือประเทศในสหภาพยุโรปทุกประเทศ และประเทศนอกสหภาพอีก 3 ประเทศคือ ประเทศไอซ์แลนด์ ประเทศนอร์เวย์ และประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และปัจจุบันมี 26 ประเทศที่ใช้ความตกลงนี้ สหราชอาณาจักรยังมีได้ใช้กฎนี้⁴³ หลังจากที่มีการปฏิบัติข้อตกลงนี้ด้านหรือป้อมตรวจคนเข้าเมืองของประเทศที่อยู่ในเครือเช็งเก้นก็ถูกรื้อทิ้ง

จะเห็นได้ว่า ช่วงศตวรรษเศษ ๆ เท่านั้นเอง จากการที่ประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศตะวันตกซึ่งมีความตื่นตัวและให้ความสนใจในความเป็นชาติรัฐนิยม (Epoque de l'Etat-Nation) ในยุคนั้นคนที่มีเชื้อชาติเดียวกันมักอาศัยอยู่รวมกันเป็น

⁴² อนุสัญญาเช็งเก้น (Schengen convention) เป็นอนุสัญญาระหว่างประเทศของสหภาพยุโรปซึ่งมีการให้สัตยาบันเมื่อปี พ.ศ. 2528 สาระสำคัญของอนุสัญญาเป็นการอนุญาตให้พลเมืองของกลุ่มประเทศสมาชิกสามารถเดินทางระหว่างกันโดยไม่ต้องถือหนังสือเดินทาง ข้อตกลงนี้มีผลต่อประชากร 400,000,000 คนใน 24 ประเทศ (21 ธันวาคม พ.ศ. 2550) ครอบคลุมเนื้อที่ 4,268,633 ตารางกิโลเมตร (1,648,128 ตารางไมล์) นอกจากนั้นยังอนุญาตชั่วคราวให้กับผู้ถือใบอนุญาตเช็งเก้น (Schengen Visa) มีสิทธิในการเดินทางได้ชั่วคราวในประเทศสมาชิกโดยถือใบอนุญาตใบเดียว ตามสนธิสัญญาอัมสเตอร์ดัม (Treaty of Amsterdam) ข้อตกลงและการตัดสินใจทุกข้อของอนุสัญญาเช็งเก้นกลายเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายของสหภาพยุโรป

⁴³ อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2559 พลเมืองของสหราชอาณาจักรได้ประกาศแยกตัวออกจากสหภาพยุโรป ต่อมาเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2560 สหราชอาณาจักรได้แจ้งคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปอย่างเป็นทางการในการที่จะถอนตัวออกจากสหภาพเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 50 ของสนธิสัญญาลิสบอน แต่ปัจจุบันก็ยังถือว่าสหราชอาณาจักรยังคงเป็นสมาชิกของสหภาพอยู่ และสหราชอาณาจักรยังคงมีสิทธิและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศอยู่ต่อไปจนกว่าจะลาออกอย่างชัดเจน

สังคมเรียกว่า “ชาติ” ส่วนคำว่า “รัฐ”⁴⁴ นั้น ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นคนจากเชื้อชาติเดียวกัน รัฐแต่ละรัฐอาจจะมีคนหลายเชื้อชาติอยู่ร่วมกันซึ่งถ้าหากเน้นชาติเกินไปอาจนำมาซึ่งความแตกแยกอย่างแน่นอน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทฤษฎีของคำว่า “รัฐ” จึงเกิดขึ้น เพื่อประสานสังคมแบบใหม่อันเป็นสังคมซึ่งมีผู้คนหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ร่วมกัน โดยการตั้งหลักปฏิฐานปฏิเสธที่จะจาริกสัญจรเฉกเช่นพวกยิปซี แต่ในขณะเดียวกัน ทฤษฎีว่าด้วยรัฐได้นำมาซึ่งความเป็นศัตรูระหว่างรัฐด้วยกัน เนื่องจากองค์ประกอบของความเป็นรัฐ 4 ประการ คือ 1) ประชากร 2) อาณาเขตที่แน่นอน 4) คณะรัฐบาลบริหารปกครอง และ 4) อำนาจอธิปไตยทั้งภายในและภายนอกรัฐ

ถึงแม้ว่าเวลาจะล่วงเลยมากกว่า 10 ศตวรรษก็ตาม การสลายพรหมแดนและการรวมยุโรปอย่างน้อยที่สุดก็เป็นไปตามพระราชประสงค์ของจักรพรรดิมาเรียน (Charlemagne) ในอันที่จะรวมแว่นแคว้นต่าง ๆ ของยุโรปให้เป็นหนึ่งเดียวในรัชสมัยของพระองค์ นอกจากการสลายพรหมแดนและการรวมยุโรปแล้ว จะเห็นว่าในระยะเวลาไม่ถึง 50 ปี ยุโรปได้ขยายใหญ่ขึ้น โดยเฉพาะได้આખરประเทศบ้านพี่เมืองน้องซึ่งเคยอยู่หลังม่านเหล็กก่อนที่กำแพงคอมมิวนิสต์จะพังทลาย ที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ การขยายตัวในครั้งนี้มิใช่เฉพาะแต่ขนาดของอาณาบริเวณพื้นที่ของประเทศสมาชิก หากแต่เป็นการขยายศักยภาพในด้านเศรษฐกิจ ธุรกิจการเงิน กระบวนการยุติธรรม นโยบายต่างประเทศ ทางทหาร ทางด้านมนุษยชนและทางสังคม เป็นต้น ถึงแม้ว่าในปัจจุบันสหภาพยุโรปจะยังไม่แข็งแกร่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่นโดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจก็ตาม แต่ก็ถือได้ว่าการรวมตัวกันในครั้งนี้ย่อมเป็นสัญญาณเตือนประเทศทั้งสองว่า ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้าสหภาพยุโรปจะต้องแข็งแกร่งอย่างแน่นอน เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ ในหลาย ๆ ด้านเอื้ออำนวยสหภาพยุโรปและมีความเป็นไปได้สูงมากที่สหภาพยุโรปจะก้าวขึ้นมาแทนที่เป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของโลก และนั่นก็หมายความว่าประเทศด้อยพัฒนาและกำลังพัฒนาจะต้องได้รับผลกระทบอย่างแน่นอน ไม่ว่าจะเป็นด้านนโยบายทางการค้า กระบวนการทางศุลกากร มาตรฐานสินค้า ลิขสิทธิ์ และทรัพย์สินทางปัญญา ฯลฯ

⁴⁴ Joseph R. Strayer, *Les origines médiévales de l'Etat moderne*, Paris, Payot, 1979, p. 13, อ้างใน Manop Pormchana, *La réforme constitutionnelle du 25 juin 1992 et la ratification du traité de Maastricht*, op. cit. p. 359.

บรรณานุกรม

หนังสือ

- Chares de Gaulle. (1977). *Discours et messages*. Paris : Plon. Tome I.
- Gerard Soulier. (1994). *L'Europe: histoire, civilisation, institutions*. Paris: Amand Colin.
- Jacques Destrais et Roger Froment. (1981). *Dictionnaire international des traités: des origins à nos jours*. Roanne: Editions Horvath.
- Joseph Petit. *Luxembourg: Plate – Forme Internationale*. Luxembourg: P. Linden.
- Joseph R. Strayer. (1979). *Les origines médiévales de l'Etat moderne*. Paris : Payot.
- Luis Cartou. (1994). *L' Union européenne: traités, de Paris, Rome, Maastricht*. Dolloz.
- Manop Pormchana. (2003). *La réforme constitutionnelle du 25 juin 1992 et la ratification du traité de Maastricht*. Presses Universitaires de Lille II, Lille.
- Philippe Manin. (1993). *Les Communautés européennes, L' Union européenne*. Paris, Edition: A. Pedone.
- Pierre Maillard. (1995). *De Gaulle et L' Europe: entre la nation et Maastricht*. Paris: Taillandier.
- Patrick Rambaud. (1997). *Aborder le droit communautaire*. Paris : Editions du Seuil.
- R. Mussot-Goulard. (1992). *Charlemagne*, Coll. (Que sais-je?). Deuxième édition : PUF.
- Robert Toulemon. (1994). *La Construction européenne*. Paris : Editions de Fallois, 1994, p. 11.

พจนานุกรม

- Le Petit Robert. *Dictionnaire illustré des Noms Propres*. Paris : Edition mise à jour.

L'Union Européenne: les Traités de Rome et de Maastricht, Textes
Comparés. Paris : *La Documentation Française* 1992

บทความวารสาร

F.-J. Crédot. *Le cadre juridique du passage à l'euro*. Les Petites Affiches. 3
janvier 1997. numéro 2. pp. 4 et s.

« Le système juridictionnel communautaire après Nice », **Cahiers de Droit
Européen**, Numéros 1-2, 2003, pp. 3-15.

หนังสือพิมพ์

Le Monde วันที่ 31 ธันวาคม 1998 และวันที่ 1-4 มกราคม 1999 เกี่ยวกับการเข้า
ร่วมของประเทศสมาชิก

Le Quotidien de Paris, วันที่ 4 กันยายน 1992

รายงานการประชุมเกี่ยวกับการสถาปนาสหภาพยุโรป

เจตนารมณ์ร่วมในการที่จะสารต่อการสร้างยุโรปด้วยการสถาปนาสหภาพ
ยุโรปได้แสดงไว้ในเอกสาร 3 ฉบับคือ

1) Le Rapport Tindemans de 1975 ว่าด้วยสหภาพยุโรป (ใน Bull. C.E.,
Suppl. 1/76)

2) Le Rapport du Parlement Européen ว่าด้วยสหภาพยุโรป (Bull. C.E.,
Suppl. 9/75) และ

3) La déclaration solennelle de Stuttgart ว่าด้วยสหภาพยุโรป ลงวันที่
19 มิถุนายน 1983 (Bull. C.E., Suppl. 6/1983, p. 26)

ข้อมูลจากเว็บไซต์

[Wikipedia.org/wiki/Commission_européenne](https://www.wikipedia.org/wiki/Commission_européenne).

[https://www.touteleurope.eu/actualite/la-population-de-l-union-
europeenne.html](https://www.touteleurope.eu/actualite/la-population-de-l-union-europeenne.html)

https://fr.wikipedia.org/wiki/Géographie_de_l'Union_européenne

สนธิสัญญา

Les principaux traités Européens (บรรดาสนธิสัญญาระดับสำคัญของยุโรป)

Le Traité de Paris (1951)

Le Traité de Rome (1957)

Le Traité de Maastricht (1992)

Le Traité d'Amsterdam (1997)

Le Traité de Nice (2001)

Le Traité de Lisbonne (2007)

Le Traité consolidé du fonctionnement de l'EU (2008)

Rectificatif du Traité de Lisbonne (2009)

Traité sur la stabilité, la coordination et la gouvernance
au sein de l'union économique et monétaire (2012)